

KULTNO MESTO ZA KULTNE LJUDE Šapat pokretnih boja

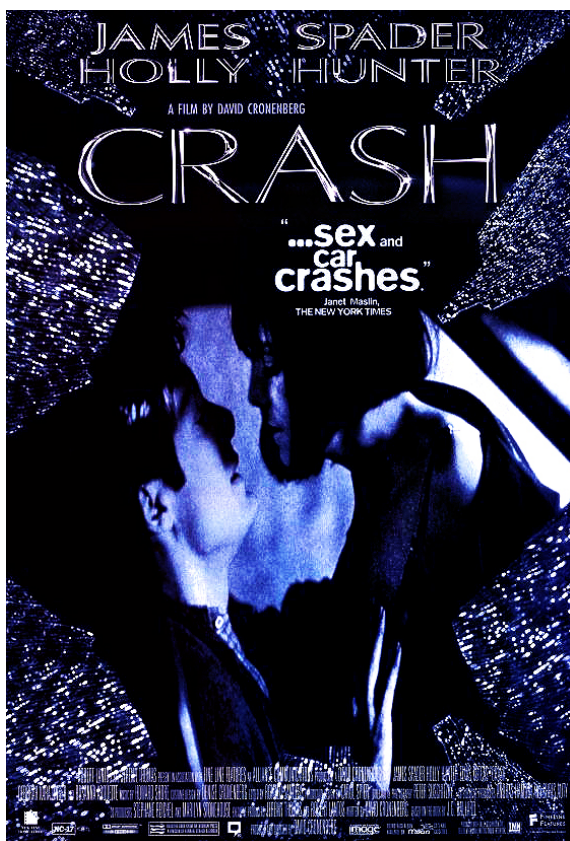
Branislav Anđelković

Postapokaliptična bliska budućnost. Vremenska kapija se nalazi u mermernom lagumu jedne senovite prodavnice vinilnih ploča na Dorćolu, u kome utorkom uveče igraju neki zaboravljeni filmovi.

VARLJIVA POETIKA SAZVEŽĐA

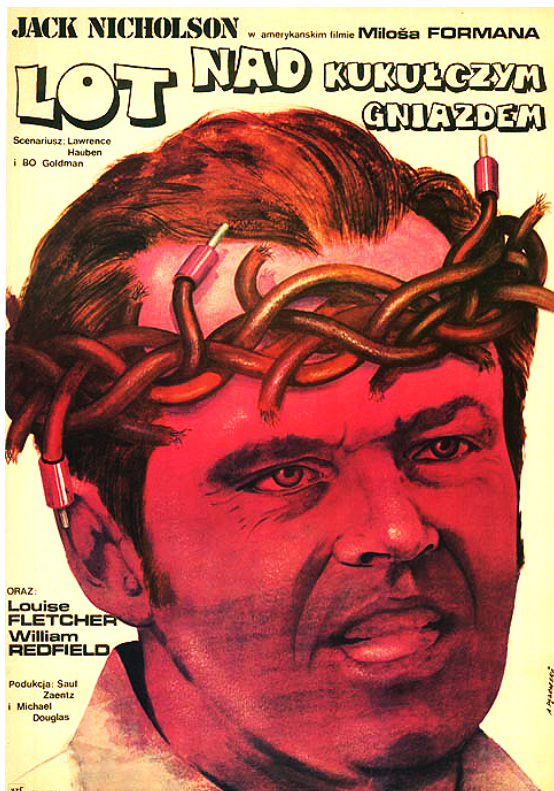
Za početak gledamo **“Blade Runner”** legendarnog Ridleyja Scotta, i to odličan Final Cut iz 2007. (postoji nekoliko poprilično različitih verzija filma). Ovaj manifest distopije (videti pod: suprotno od utopija), i ujedno remek-delo naučne fantastike, snimljen je prema kriptičnom tehno-romanu Philipa K. Dicka iz 1968. ‘Sanjaju li androidi električne ovce?’ (“Do Androids Dream of Electric Sheep?”). Pored Harrisona Forda i prelepe Sean Young, tu su i neverovatna dark scenografija i mnoštvo savršenih sporednih uloga (npr. Zhora, egzotična igračica sa zmijom, i J. F. Sebastian, krhki genetičar nalik šumskom patuljku). Kada se ovo miholjsko leto, najlepše koje pamtimo u gradu, lagano pretopi u veče, pogledajte besmrtni, poslednji monolog trijumfa bioinženjeringa, organskog androida tipa Nexus-6, replikanta Roya Battyja (jedna od najboljih uloga Rutgera Hauera), praktično savršenog čoveka, ali napravljenog da, tako savršen, traje svega četiri godine. Dodajmo, da je američka Kongresna biblioteka preuzela na čuvanje ovaj film kao „kulturno, istorijski i estetski značajan“. Muziku je, naravno očekivano upečatljivo, uradio Vangelis.

SAMO NEKA BOLI LEPO

Znate li da je sve što radimo (ili ne radimo), uključujući i seks, vrsta komunikacije? Lanac nula i jedinica podsvesti. Poruke sebi, drugima, svetu. Imate li tetovažu? Možda pirsing? Osećate li jedva-se-suzdržavam sklonost ka samopovređivanju? Gašenje cigarete o sopstvenu kožu, reckanje žiletom? Ekstremni oblici neprilagođenog ponašanja? Ma ne, biće da ste u najboljem slučaju puki amateri, jer sve to je rezervisano samo za početnike. Pogledajte kako transformaciju tela rade profesionalci, u kultnom filmu **“Crash”**, kanadskog “body horror” režisera i potpunog genija, Davida Cronenberga, snimljenom 1996, na osnovu visoko kontroverzne, istoimene knjige novotalasnog Sci-Fi pisca (ako izuzmemo njegovu ratnu knjigu ‘Carstvo sunca’, po kojoj je film snimio Spielberg) Jamesa G. Ballarda iz 1973. Magična reč je ‘simforofilija’ (videti: ‘Rečnik seksualnih različitosti’, tačno između odrednica ‘silovanje’ i ‘sindrom zaspale princeze’), u ovom slučaju, seksualno uzbuđenje izazvano detaljnim promišljanjem i učestvovanjem u automobilske nesreće, npr. scenski identičnoj onoj u kojoj je nastradao James Dean. Ruski rulet i ponoćne trke kroz crveno po novobeogradskim raskrsnicama spadaju u isti izazov sudbine. Fetiš samožrtvovanja. I sve to, nakon zagipsiranih meseci u bolnici, ponovljeno više puta, sa ženama u koje ste zaljubljeni, a koje dele istu sklonost. Grešna veza erosa, tanatosa i tehnologije. Odbojna neverica na početku, i vreli žmarci na kraju – samo govore koliko zapravo ne poznajemo sebe. Osim glavne role Jamesa Spadera i njegove izluđujuće-hladne-supruge-u-otvorenom-braku, koju igra Deborah Kara Unger, tu su i Elias Koteas (u sjajnoj ulozi Vaughana, perverzno hodočasnika autoputeva), i preslatka Rosanna Arquette (u ulozi Gabrielle, pola žene - pola ortopedije). Pomenimo da je film 1996. dobio specijalnu nagradu žirija u Kanu. Muziku je radio Howard Shore (da, isti onaj koji je dobio Oskara za muziku u trilogiji „Gospodar prstenova“). A kad smo već kod opsesija, moj favorit je crni Lincoln Continental Convertible iz 1962. I neka mu na haubi karminom piše: “Maybe next time”!

UKUS VISOKOG LETENJA

Um, kao leptir hipnotički privučen svetlošću, kako to u priči biva, razigranog plamena baklje koji će ga spržiti, šapuće svoju poslednju mantru: „znam, ali to je jače od mene“. Možete li uvek da objasnite svoje postupke? Da racionalizujete strast? Da isključite plač kosmičkog magneta u stomaku, da stišate divlju lepotu bure? Nisu li najbolje stvari koje su vam se ikada desile, te vrcave iskre nemogućeg, zbog kojih, ako ćemo pravo, najviše i vredi živeti, bile tripozne akrobacije srca na ivici zamračenja? Ili da ipak poslušate tatu i mamu? Jer, neuobičajeni ponašajni obrasci narušavaju društvene norme. Udaraju na sistem. A sistem je tu zbog nas. Da nas, stvarajući iluziju 'normalnog' – nemaštovito programiranu satnicu 'slobode' – čvrsto drži za gušu.

I povremeno šalje na opravku. U odgovarajuću instituciju, gde je život siguran i zdrav, obogaćen šarenim sedativima, veselim elektro-šokovima, diskretnom lobotomijom, i naravno – čeličnim rešetkama. Ima jedan veliki film o tome, zove se „Let iznad kukavičjeg gnezda“ (gledaćemo odličnu digitalnu verziju iz 2001). Te 1975, pokupio je svih pet glavnih Oskara: za najbolji film, za najbolju režiju (Miloš Forman), za najbolju mušku ulogu (Jack Nicholson, kao nezaboravni nepodnosim-autoritete R. P. McMurphy, sa retkim smislom za nered), za najbolju žensku [mada ne bi pogrešili i da su joj dali za mušku] ulogu (Louise Fletcher, u roli ogavne medicinarke, glavne sestre Mildred Ratched, frigidnog otelotvorenja Sistema), kao i za najbolju adaptaciju scenarija. I da znate, retki su slučajevi da je film bolji od knjige po kojoj je snimljen, posebno kada je knjigu (**“One Flew Over the Cuckoo's Nest”**, izašla 1962) napisao legendarni Ken Kesey [izgovara se Kizi], ikona hipi pokreta, pionir ACID testova, navigator čuvenog putešestvija “Furthur” busa. Njegovo 'kukavičje gnezdo' (alegorijski, žargonski sinonim za mentalnu instituciju, u narodu poznatu kao 'ludara'; usput, ptica kukavica ne gradi gnezdo) smešteno je u Salemu u Oregonu, gde je film zaista i snimljen. Mada je celokupan kasting potpuno neverovatan, pomenimo bar vanserijsku ulogu krupnog polu-Indijanca šizofreničara, igrača ragbija i ratnog heroja, poglavice Metle/Smetlara (Chief Bromden, koga igra fascinantni Will Sampson iz plemena Muskogi [Krik Indijanci]), koji je na svoj dramatičan, gluvonemi način, zapravo pravi narator u filmu. Muziku je radio fabulozni Jack Nitzsche (pijanista, gitarista, saksofonista, kompozitor, aranžer, producent, saradnik Rolling Stonesa, Buffalo Springfieldda [a potom i Neil Younga] itd.). Inače, kad smo već u tom kraju, putujući letos Oregonom, prateći stazu prvih doseljenika, spavajući na planini, u vreći, među gigantskim kiparisima, završismo jedno veče k'o od majke

rođeni, u mrklom mraku, u prirodnim kaskadama termalnih izvora (Umpqua Hot Springs). Lula mira kružila je unaokolo. Mislim da je bila napunjena zvezdama.

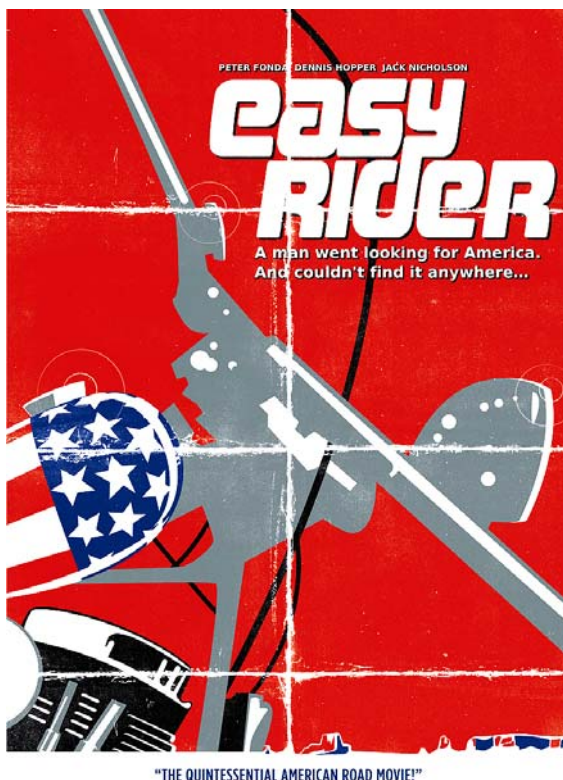

SRCE ZA PONETI

Trgujemo na kosmičkoj berzi sudbina, poslova, nada, emocija. Uglavnom loše. Urbana legenda tvrdi da sreća na kartama i u ljubavi najčešće ne ide u istom paketu. Mada ponekad i ide, i to tako što obe nema, vaš paket je prazan. I onda se žalimo Kontroloru. I onda, budući da je Kontrolor tek bešćutni kaskadanski bezdan sa elementima lavirinta, prolupamo. Ne postoji uputstvo za upotrebu života. Ali zato postoji hemija. I 'Kralj alkohol', kako to iz iskustva sroči Jack London. Test sreće: ako biste sada više voleli da ste negde drugde, sa nekim drugim – onda niste. Čudesno izlizane reči 'volim te' umeju da nam u trenu otvore sve čakre, mada, kada se potroše, budu kao stari hleb u kontejneru. Prosto se pitate gde je, u tolikoj količini i broju parčadi, ne-

stao. Ma, biće da samo ne umemo da cenimo jedinstvenost trenutka. Tipično ljudski nezahvalno, očekujemo večnost. Zauvek i koji dan više. Jer, šta je jedna prelepa godina ljubavi, ili dve ili šest? Ili mesec ili dan? Ili TRENUTAK? To je sve ljudi, sve! Strast i beskraj. Čitav roman neshvaćenog pisca. Cielo Blanco Tequila na eks. Baš ona ista koju piju nasmejana svetica ludila i njen čovek, u oronulom, iznajmljenom, drvenom bungalovu, vansezonski opustelog motela na peščanoj plaži. Tako je! Gledamo veličanstvenu sagu **"Betty Blue"** (u francuskom originalu "37°2 Le Matin", što je, kako kažu, normalna 'trijes-sedam-sa-dva' jutarnja temperatura trudnica). Uostalom, koji još film počinje totalom (sa blagim zumom) tucanja pod reprodukcijom Mona Lize? A u kadru, tada dvadesetjednogodišnja, andeoska Béatrice Dalle (Betty), kao i moj idol Jean-Hugues Anglade (kao sjajni Zorg, običan čovek, emotivac, sa duševnom snagom da uradi ono što se duguje i mora, čak i kada mnogo boli [pravi superheroj, a ne kao onaj nabildovani, leteći pizdun sa Kriptona]). Autentičnu umetnost režije potpisuje besmrtni Jean-Jacques Beineix (Žon-Žak Beneks, gledaćemo izvanrednu, specijalno editovanu, rediteljevu verziju iz 2005, sa gotovo sat više materijala). Film je snimljen 1986, prema romanu ('37°2 Le Matin', iz 1985), Philippea Djiana (izgovara se džion), Parižanina jermenskog porekla. Filmsku muziku, jednu od najupečatljivijih ikada: klavirski motiv, usna harmonika, i onda taj distorzirani gitarski rif, kao šut u stomak, uradio je kompozitor, rođen u

Bejrutu/Libanu, Gabriel Yared (dobio Oscara za muziku u „Engleskom pacijentu“). Oni što su loše sreće, zaljube se nesrećno. Oni što je nemaju, ne zaljube se uopšte. Treće varijante, naravno, nema u ponudi. Nije je nikada ni bilo. I što reče Betty: „nije važno, poljubi me“.

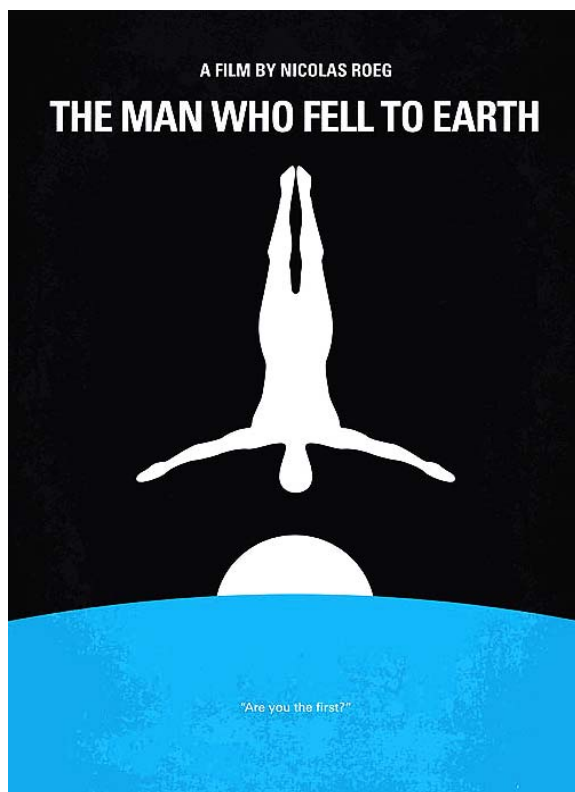

GOLI U ZVEZDANOM SEDLU

Iskrenost, šta to beše? Uči se u porodici? Svakako. To bar spada u tradicionalne vrednosti! Muž laže ženu, žena laže muža, zajednički lažu decu, i regularno, deca lažu roditelje. A onda krenu malo u školu da to usavrše. U finalu, svi lažu sve. Počevši od sebe. Baš kao u reklami. Zašto? Zbog ovakve civilizacije. Na tome je utemeljena. Debela laž u naprslom ogledalu. Kupi me, prodaj me, i semenke za sve pare. Politički korektna milenijumska prevara. Pričati o slobodi i biti slobodan su oduvek bile dve različite stvari. A u pozadini, u praznoj crnoj sobi sazdanog od strahova, drema potreba za prihvaćenošću, glad za sumnjivim uspehom, mračna tragika življenja, nazvana ego. Ma, gaće dole ljudi! Je li živeti što duže jedini smisao? Može li se os-

tati večno lep i mlad? Naravno, ali ne na ovom svetu. To su nam, na svoj jedinstveni način, pokazali Brian Jones, Jimi Hendrix, Janis Joplin, Jim Morrison, Kurt Cobain, Amy Winehouse i mnogi drugi članovi famoznog 'Kluba 27'. Svi oni, ovako ili onako, prošli su ispod transcendentne duge, markera vaseljenske hipi kontrakulture, nadahnute endemskim buntom, otporom mučnom slepilu društva, naopakom hibridu malograđanskog konzumerizma i seljoberske dovrtljivosti. Čujem li odnekud turiranje moćnih čopera? Grmi li to himna "Born To Be Wild" od Steppenwolfa? Pogađate, gledamo kultni, testamentarni 'do-your-own-thing-in-your-own-time' filmski klasik iz 1969. "**Easy Rider**"! Prelomnu tačku višeslojne simbolike, posle koje ništa nije bilo isto (videćemo fino skockano digitalno izdanje iz 2004). Peter Fonda (kao kulirajući Captain America), Dennis Hopper (koji je ujedno i režiser, kao vazda naduvani Billy), i Jack Nicholson (u ulozi koja ga je proslavila, jednoj od najboljih ikada: kao George Hanson, nekonvencionalni južnjački advokat i nasmejani alkoholičar; a tu su i masovnim batinama vični naturšćici iz Luizijane). Muzički komentar koji se pamti, neverovatno dobar soundtrack, dospeo na šesto mesto Billboardove liste albuma: od Steppenwolfa, preko The Byrds, do The Jimi Hendrix Experience. Odbačeni sat/vreme, halucinogeni plodovi sejanja ljuštura

morskih školjki, nadahnuta LSD vrtoglavica festivala Mardi Gras (Mesopusni utorak) među grobnicama New Orleansa. I da, preslatke male vile izgubljenih hipi komuna. Uz neizbežno pitanje: „jesi li ti Vodolija“?

SUNOVRAT SA DUPLIM DNOM

Sva ta izdajstva naših života. Pitanje je samo koje li je bilo najveće. I prema kome. Da li u toj samodopadnoj neodgovornosti, sa otužno zašecerenom glazurom jeftine emocije kao izgovorom, uopšte može biti validne gradacije? Seks je, ponajčešće, dobroano precenjena inflatorna valuta bega od očaja, regulacija socijalne ekologije, zarobljenost u nerešivoj jednačini sopstva. Izgubljeno – nenađeno, do sto jedan i nazad, uz ciklično arhetipsko zavijanje na mesec. Transformacija u negativu, uglavnom u uslovima slabe vidljivosti. Jer, žudeće oči ne vide isto što i srce (inače, slep ljubavni mišić sklon kvarovima), a prevrtljivu hemiju mozga – na koju se, srećom u nesreći, itekako može stimulativno uticati – da i ne pominjemo.

Ne gubimo nadu, ponekad se najbolje stvari dogode u najgore vreme. Doduše, samo u teoriji. U praksi se neosetno pretvaramo u sopstvene kobajagi priče. I sve bolniju, probrano nerealnu, potrebu za sudbinskim čudom. Gde beše dugme za ups-izvini-opciju, da iza sredine počnemo nešto drugo (i eventualno nekog drugog) iz početka? Pa, dobrodošli u stvarnost, repriza ne postoji! Samo promena na gore. Entropija. Razmena međusobnih sebičnosti. Veleizdajemo svoje snove. Svoje svetove, svoje planete. A tu je i Sistem, možda iskazan u konturi humanitarne organizacije zvane CIA, da pripomogne. Kao u nadrealnoj baladi, kriptičnom filmu sa gotovo kamernom atmosferom, **“The Man Who Fell to Earth”** (iz 1976, režija Nicolas Roeg). U naslovnoj roli ovog meditativnog igrokaza, nastalog prema istoimenom Sci-Fi romanu Amerikanca Waltera Tevisa (objavljenom 1963; po njegovim knjigama snimljeni su takođe “The Hustler” i nastavak “The Color of Money”) je maestralni David Bowie (odličan u svojoj prvoj filmskoj ulozi apatičnog, svemirskog mučenika Thomasa Newtona [baš kao što je bio i u rock karijeri u liku Ziggyja Stardusta]). Rutinski napaljeni Rip Torn (kao dr Bryce, predavač, hemičar i fotograf) i Teksasanka Candy Clark (kao otužno erotična, hronično pripita Mary-Lou; sećamo je se u sličnom nastupu iz “American Graffiti”), dopunjuju fino nijansirani kasting. Pored nekih znanih numera, nenametljivu filmsku muziku, odu tišini zen minimalizma, radio je

čuveni japanski kompozitor i perkusionista Stomu Yamashta. Violet gaćice osamnaestogodišnje studentkinje, profesorove upravo-sam-ti-ocenio-test ljubavnice, svrsishodno prebačene preko uramljene suprugine (i ćerkine) fotografije na stolu. Užasnuti vrisak besperspektivne hostese, unapređene u nevoljenu, ali upotrebljivu, tucaj-me-pijanu džin-tonik partnerku. Fleš pogled kroz prošlost. I sve ono buduće što nikada neće doći. Pocepajte lažne diplome sigurnosti, jer smak sveta gledamo u direktnom prenosu. Ko preživi pričaće. Naravno, sam sa sobom.

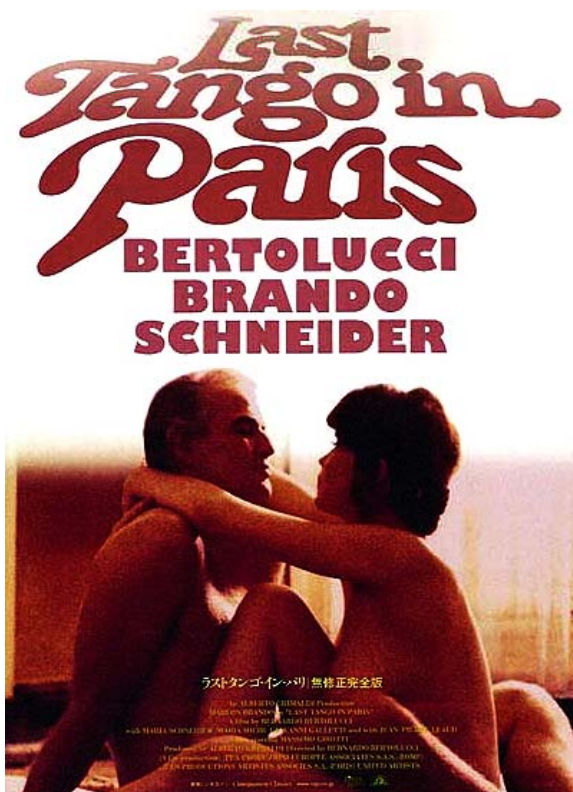

KRISTALNI BLUZ KRVI

Bespućima insomnije sledimo tragove unutrašnjeg ubrzanja. Zrenja u nevreme. Život kao veština – više, manje, ili najmanja uspešnog – prepoznavanja. Želje, situacije, opasnosti, drugih, sebe. Vrludavog prolaza kroz emotivno minsko polje. Legendarnog ćupa s dragocenim, ali u fatumskom kontekstu beskorisnim, zlatom (pravim, lažnim)? I najzad, koliko, i da li, sve to uopšte vredi na pustom ostrvu duše? (O smislu valja konsultovati hormonski tarot.) U nenasnoj, fosilizovanoj šumi egzistencijalnih upitnika, izvesno je samo da ono što smo oduvek verovali/mislili da jesmo – baš to jedino NISMO. Redovno padamo na lakom, ali zahtevnom, ispitu iz predmeta (sa obavezanim vežbama) 'Zakon džungle'.

Opšte mesto mimikrije posebnosti. Peting sa evolutivnim identitetom. Kainov znak kao bar-kod nalepnica iz bakalnice na čošku. Uz slatkasto, i po defaultu neispunjivo, obećanje instant večnosti. Zauvek i navek. Radoznalost u 'ništa-u-jednom' paketu palanačke neživljenosti, uz kvarno obmanjujući poboljšivač ukusa. Veštački aditiv osiromašene uranijumske hoću-sve-da-probam ideje vodilje. Pa, neće biti! Repeticija izlizane originalnosti po svaku cenu, uz kratkoročne izlete do škripavog ormana s kosturima sopstvenih iluzija (i još po nečijih, kao kolateralne štete) neće vam doneti prosvetljenje! Seća li se uopšte iko jednokratne, simboličke i okultne dragocenosti koncepta/termina 'devica' (a da nije iz horoskopa ili domena plastične hirurgije)? Neprestano tvrđenje pazara je uslovni refleks prenatrpene čekaonice, bez izuzetka predvidljive, budućnosti. Da li prebrzo ili presporo, ali izmiče nam onaj pravi, posvećeni i predani, bitni trenutak. Jer, gladne su nam oči. Naročito u večnoj tami. Slepi miševi pikiraju iznad Sahat kule. Ne čudite se ako u pozadini čujete "Bela Lugosi's Dead" od Bauhauusa. To samo znači da počinje neogotik horor s new wave atmosferom,

visokostilizovani **“The Hunger”** (iz 1983, u znalačkoj režiji Tonya Scotta [posebna pohvala direktoru fotografije Stephenu Goldblattu za savršenu mistiku svetla i uglova]; rađen prema istoimenom romanu Amerikanca Whitleya Striebera iz 1981). U tri glavne role, u idealnom kastingu, su: elegantna Catherine Deneuve (clubberka i biseksualna domina Miriam Blaylock, s atipičnim staroegipatskim vampirskim darom), izvanredni rock-star David Bowie (kao romantično zamišljeni John Blaylock, lovac koji postaje plen vremena), i karakterna Susan Sarandon (kao dr Sarah Roberts, prvo-neću-posle-hoću ljubavnica u isflekanjoj, mokroj majici, u sceni maženja lepih žena pred ogledalom). U pet sekundi najsporednije moguće uloge (čekača ispred telefonske govornice) zatičemo Willema Dafoea. Mešavina Bauhauusa i klasike daje pravu muzičku pozadinu. Sevanje bolja-sam-od-nje butina u crnim čarapama na prednjem sedištu limuzine. Staroegipatski ankh-krst sa žednim sečivom na žili kucavici. Sećanje minulih svetova pohranjeno između dva ugriza. Šta je to crveno u našim venama? Verujem, volšebna zrnca neizdrživosti. Sa po kojom česticom čudesnog.

SREĆA SA UNUTRAŠNJIM SAGOREVANJEM

Sažeta raspoloženja. Metalizovani fantom slobode tiho jeca nad susretom dve samoće. Kavez razdvojenih tela. Posrnula izbledelost šahovske table briše razliku crno-belih svetova. Zatečenost gubljenjem kontrole nad trećim činom sopstvene drame. Nepovratna kletva emocije, utopljena u pleksus. Prepuštenost bezdanu prohujalog. Nesmirene, žive senke, žigosane sećanjem na ono što je moglo biti. Ali, eto, nije. Naravno, kriv je uvek onaj drugi. Iskrivljeni odraz naše sopstvene greške. Selektivna amnezija sentimentalnosti. Institucionalizovani ideali. Automitologija. Laž koja vuče sledeću turu. Beznadežno zaglavljani potencijometri nerazumevanja. Na najjače. Jer, razvlačenje bodljikave žice otuđe-

ne bliskosti počinje u glavi. Izolovani u klimavoj sigurnosti ego karantina, okovani slikom drugih o sebi, čekamo na povoljnu promenu nebeskog ritma. Recimo, nikada. Raspadanje u boji sepije. Osećaj praznine. Zašto podneti nepodnošljivo? Ukus suza i jedna pesma čije slušanje boli, kao staklasta poledica na krivini, jer u nanosekundi gubimo tle pod nogama i obnevideli se mašamo za čašu/flašu. Stanje ničega. Ti nemaš ime, ja nemam ime. U ovoj sobi se volimo bez kondoma logike, bez nekoliko decenija razlike u godinama, bez lastiša zaceme-

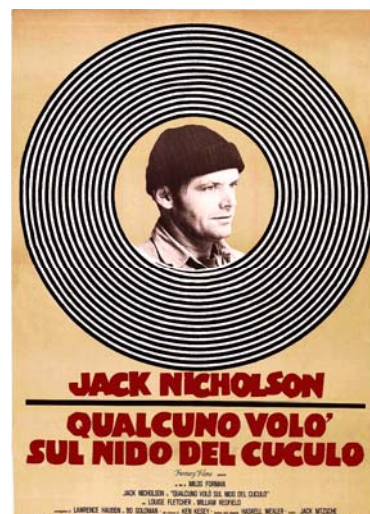
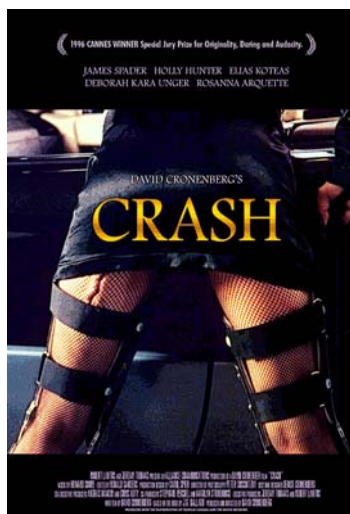
ntiranih identiteta, sudbinskih tračnica kojima smo dospeli do zgusnutog 'sada i ovde'. Prividno oslobođeni stečenih/nametnutih obaveza, vajamo svoja godišnja doba i svoje orgazmičke praznike. Svoju sakralnu geografiju. Svoju ušančenu, rovovsku držim-te-na-nišanu, kosmički niskobudžetnu, satiruću ljubav. Svoj kontaminirani sinhronicitet. I gorku spoznaju, koliko se, u svoj toj intimi, zapravo ne poznajemo. Za ples havarije je uvek potrebno dvoje. Već naslućujete, gledamo **"Last Tango in Paris"** (1972, režirao fantasta i profesionalni manipulator Bernardo Bertolucci; platna Francisa Bacona na uvodnoj špici). U klinču su: sveti, nadrealni monolozi maestralnog velikana Marlona Brandoa (kao izbeglog Amerikanca, mačo folera, zapravo ceo-život-sam-te-tražio kripto emotivca), i napućena, tada devetnaestogodišnja Maria Schneider [na snimanju filma proslavila je dvadeseti rođendan] (kao ubitačna, erotski promišljena, sve-može-dok-te-ne-navučem 'naivka', sa nepraštajućim vremenom na svojoj strani). Čuvenu, oporu muzičku temu, nagrađenu 1973. Grammy nagradom, radio je argentinski, pretežno tenor, saksofonista Gato Barbieri. Parovi na podijumu jučerašnjice. Njena guza podmazana puterom (antologijska scena). Mis Propast za sezonu jesen-zima. Suicidno koraćanje ivicom brijača. Prva rečenica filma, vapaj sputan bukom nadzemnog metroa, je "Fucking God!". Realno, nemam šta da dodam.

EHO MIRISNIH SENKI

Znate ono, kad život izgubi ukus. Burbonski osmeh sa notom nestajanja. Krhotine bola u dimu moralne anestezijske. Nasleđeno pretvaranje. Jeftina oholost razalovanog mađijara. Prvi Adam i poslednja Eva. Taoci erotskih fantazama. Istrošeni idealisti. Oportunistički svaštojedi. Žrtve ljubavi? Neće biti. Ovde izvesno nema nevinih. Samo tektonska trenja stresogenih ravni prisvajanja, i naprsli lem pokleklog dajšta-daš tajminga. Subjektivna realnost posuta emocionalnim pepelom. Tek ono izgubljeno postaje važno. Agonija činjenica. Ustajali zov prevare. Oralni Weltschmerz. Isključivost privilegije egzistencijalnog tumačenja brani se na borbenoj liniji krevetskog fronta. Čaršav po čaršav! Repetirano pitanje: da li

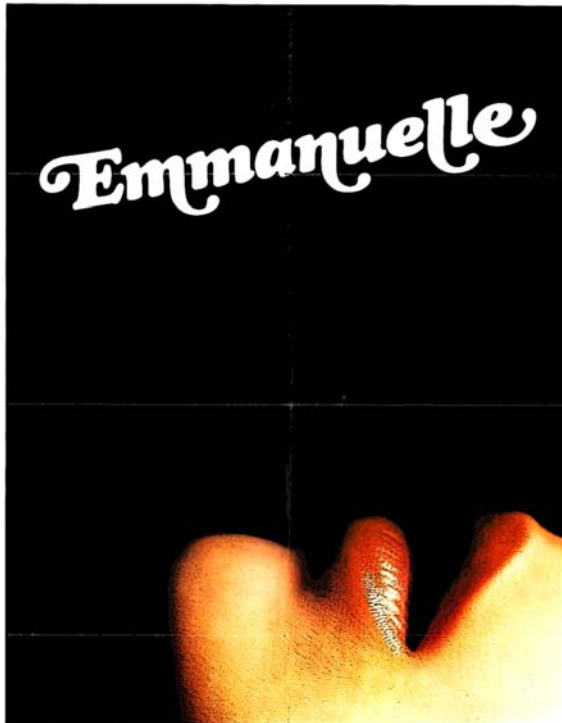
je bolje da se nikada nismo sreli? Prevelika očekivanja? U poređenju s čime? Jer, koristoljubivi Present Tense baš ne obiluje ljudskim uzorima. I kako glasi argument kukavica opčinjenih lepotom? Možda, ipak, priznati da već i nijansa njene kose daje hrskav osećaj alve u ustima. Sladokusac trenutka zanet samooprostivom lepoticom dana. Recept za fisioni desert. Opčinjava dok traje, ali kobno erodira lelujavu kategoriju svesti kada pukne. A da pukne, biće da, mora. Kad tad. Veteranski 'kamikaza' recidiv je, po pravilu, teži od primarnog oblika. Putnici bez zaustavljanja. Razmenjivanje rutine i iracionalna surovost. Devastirani atributi sanjara. Ma neka, lep je život ljudi. Intelektualni delirijum i nečitki saobraćajni heksagrami Tao ringišpila. Skrивene agende mentalnih isparenja. Lica emajlirana dosadom. Kako se spasiti urušenog zagrljaja putenog meandriranja? Ravnodušne manipulativnosti? Ne postati lični antikoncept, plastelinska replika sebe samog, pseudo-meditativna ambijentalna instalacija. Naivna objektivnost molekularne patnje. Nepredvidiva faunovska plahost. Sa čaurama kalibra 7.62 u završnici. Tiha voda što breg roni na keca, devojka asimetrične lepote, kobna Ilsa Lund (Ingrid Bergman) reče: "Play it once, Sam, for old times' sake". I tamnopusi, gazdi lojalni Sam poče teška srca da prebire po klaviru zabranjenu, setnu "As Time Goes By". Ovo nije samo kulturni filmski klasik, pop ikona, ovo je crno-bela magija sedme umetnosti. Pogađate, u pitanju je "Casablanca" (1942, režija Michael Curtiz). S dotučenom flašom žestokog na stolu, u polumraku sopstvene, zatvorene 'Rick's Café Américain' kafane-kockarnice, pogubljeni Rick (Humphrey Bogart), koji ni na marokanski kraj sveta nije uspeo da pobegne od sebe, traži istu pesmu. „Ako je mogla da podnese ona – reče – mogu i ja, sviraj!“. Svet će uvek pripadati zaljubljenima. I hvala Boginji sudbine na tome!

NIJEDNO ZA DRUGO

Raskrsnica izmučenih kapi mesečine, na drumu za kaos. Sudbinskim velom, kad belim, kad crnim, skrivena istina da uvek kada plaćemo, zapravo plaćemo nad sobom. Ministarstvo straha sa zakonskim nalepnicama na celofaniranom čelu: „Glupost ubija. Glupost šteti LJUDIMA u vašoj okolini.“ Ako ih uopšte više ima. Beleg na međi raščovečenja. Akademski divovi na staklenim nogama, zaštićeni kulom od karata: masnih i prljavih, jeftino odštampanih. U lažljivoj igri životne skrivalice, zametanju tragova bede sopstvene mentalne autoerotike, poznaje li vas iko potpuno i stvarno? Teško! Nadraženi ogledalskim samoljubljem, ortopedijom sujete, gramzi vošću do bola, mari li ko? Nosimo to nešto u očima, klicu propasti. Nerazumevanje promena. Podli egoizam. Ponos iz trafike. Industriju konzervisanog vremena. Osećaj mekog propadanja. Rasplitanje beskrajnih lančica od srebra. Traženje anđela. U gradu prvi снег. Ostavite otisak. Jer gledamo prelepu sagu zavejanih životnih tragova, gotovo testamentarni film rediteljskog genija Roberta Altmana – „Kockar i bludnica“ (savršen smisaoni prevod originalnog naziva **“McCabe & Mrs. Miller”**), snimljenu prema knjizi publikovanoj 1959. „McCabe: A Novel of the West“ (pisac Edmund Naughton, rođen 1926, progonjen mekartizmom emigrirao je iz USA u Francusku). U ovaj snoliki revizionistički vestern iz 1971. uvode nas akordi i proročki glas pesnika, a tek potom muzičara, Leonarda Cohena (njegove tri nežno dramatične filmske balade “The Stranger Song”, “Sisters of Mercy” i “Winter Lady”, koje su 1971. izdate i na 7-inčnom singlu, intimno pristaju jesenje-zimskim pejzažima osećajnosti direktora fotografije Vilmosa Zsigmonda, snimljenim u nepraštaućoj prirodi Britanske Kolumbije). Tu su i glumački velikani, pouzdani Warren Beatty (kao John McCabe, kockar emotivac, bez neophodnog talenta za blefiranje, ali sa ljudskom petljom i muškim srcem), i sjajna Julie Christie (kao Constance Miller, ranjiva pušačica opijuma i preduzimljiva prostitutka sa obrazom). U zapaženim epizodnim ulogama zatičemo simpatično-ružnu, neobičnu (i Altmanu omiljenu) Shelley Duvall, i dečaku vedrinu Keitha Carradinea. Među pomijama krupnog kapitala, sitnih jajara, drolja, kukavica i iskompleksiranih ubica, nema plemenitih. To breme-odličje pripada pokleklim senima izgubljenih duša. Bez ostatka.

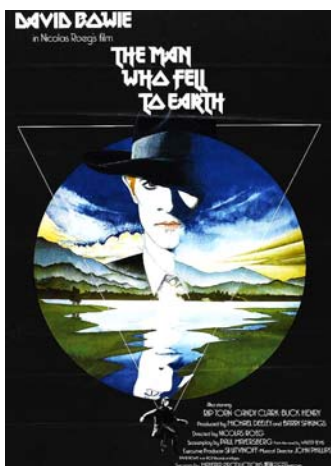

Alain Cuny • Sylvia Kristel • Marika Green in *Emmanuelle*
 A film by Just Jaeckin with Daniel Sarky • Jeanne Collet • Christine Boisson music Pierre Bachelet
 (in the role of Beq) from the book *D'Emmanuelle*
 A Co-production of TRINACRA FILM • ORPHEE PRODUCTIONS • Distributed by COLUMBIA PICTURES

ORGANSKA HEMIJA

Gledamo proslavljeni erotski klasik “*Emmanuelle*” iz 1974, jedan od komercijalno najuspešnijih francuskih fimova svih vremena, snimljen prema istoimenom romanu izdatom 1959. (napisala ga je Emmanuelle Arsan [pseudonim Marayat Rollet-Andriane rođene 1932. u Bankoku i udate za francuskog UNESCO diplomatu, koji je moguće i pravi autor knjige]). Nije bitna debitantska režija Justa Jaeckina (režirao je 1975. takođe i „Priču o devojci O“, baziranu na sado-mazo literarnom evergrinu Pauline Réage), nije bitna muzika Pierrea Bacheleta (setna naslovna numera). Bitni su, tada dvadesetdvogodišnja holandska glumica, slatka i difuzno putena, Sylvia Kristel, i epska scena anonimnog, pro-

miskuitetnog Mile-High-Club seksa u avionu; da i ne pominjemo žensku akrobaciju s duvanskim dimom, na pozornici u tajlandskom klubu. Ipak, najbitnija je fenomenologija pop-kulture, neizbežnog bioskopskog blockbustera, koji je 1974. u hipu obišao svet. „Ako je ovo zaista ljubav, dokle može da ide?“ – pita biseksualno mazna Emanuela. Danas bi prikrivena estetika ove meke i nostalgичne naive, sa verovatnim elementima dokono diplomatske toples-kraj-bazena biografije, eventualno bila zabranjena za STARIJE od 18 godina. Ali, znamo se. Mladi ste u srcu!

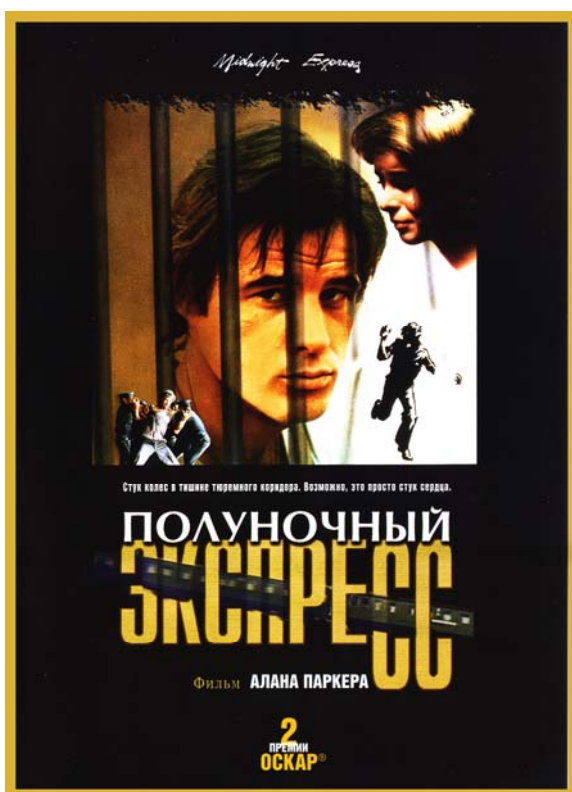

MLEVENI VRISAK MEDUZE

One nisu naročite lepotice, to ionako ne dopire dublje od kože. Nadin (Karen Lancaume [rođena Bach], koja nam je pokazala tanku granicu, ubivši se tabletama u stvarnom životu u 32. godini, kao što je pokušala i na filmu) povremeno radi kao prostitutka-amaterka, a za svoju dušu se ispomaže uz pornić, u zajedničkoj prostoriji iznajmljene rupe u kojoj stanuje sa iritantnom cimerkom („Idi u kuhinju“ – kaže Nadin – „dojadilo mi je da masturbiram u mojoj sobi“). Besparica, besmisao, beznađe, svirepa otuđenost, nedostatak ljubavi, mentalna svedenost na psihostimulanse pića, tableta, duvke, belog (poznata vam je stresna trezvenost?). Šut u glavu za sve pare. Gruba pravila preživljavanja u bedi sirotinjske, etnički proslojene, prigradske džungle. Njena slučajna partnerka Manu (Raffaëla Anderson), koja filozofski podnosi grupno ma-ne-držim-ništa-vredno-u-pici silovanje, tu i tamo igra u jeftinim pornićima. Obe, za početak, izvršavaju po ubistvo i otiskuju se, u najboljem Thelma & Louise duhu, na put bez povratka. Uostalom, zar nije svaki? Odustajanje od ljudi. Lošije od najgoreg: silu argumenta preuzima argument sile. Udarate da biste se osećali živim. Ako imate pištolj, još bolje. Ako imate dva, najbolje. A onda samo pratite svoju zvezdu. Naravno, do ponora. Mada, ima tu nešto. Kreativnost destrukcije. Bolje da izgorim nego da zarđam, što reče ortak. Nasilje (samoodbrana?) nad licemerjem, sivlom, glupošću i malograđanštinom društva (kritičar Le Monde, nazvao je film 'bolesnim'). A film je **“Baise-moi”** („Kresni me“) i režirala ga je 2000, prema sopstvenom, istoimenom romanu, Virginie Desportes (uz korežiju Coralie Trinh Thi, bivše niskobudžetne porno dive). Žestoka muzika, izvanredan soundtrack, posebno stvar ‘Ouvre-moi’ grupe Virago (muzički koncept filma: Varou Jan). Ako niste za eksplicitne scene nesimuliranog seksa, propustite ovo. „Neko te čeka?“ – upita Manu – „niko posebno“ – odgovori Nadin. Osim možda čika Džeka. Neizbežno Denijelsa. U litarskom pakovanju.

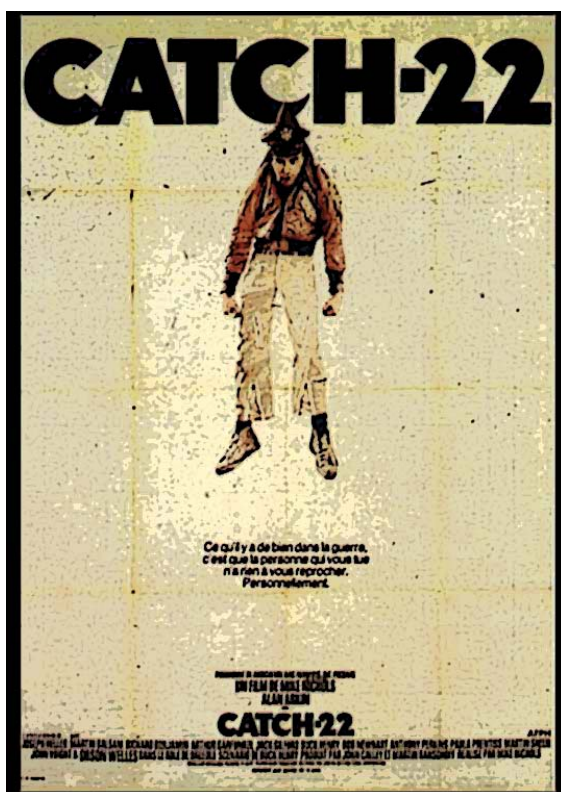

SLOBODNO ZAGRIZI ŽICU

Jedan od mojih favorita, reditelj Alan Parker ("The Wall", "Mississippi Burning", "Angel Heart") nam u lagumima turskog zatvora, sa izletom do ludnice, pevuši Istanbul bluz u sjajnom i mučnom filmu iz 1978. **"Midnight Express"** (uhvatiti voz zvani 'Ponoćni ekspres' je u žargonu sinonim za bekstvo iz apsane). Nestvarno, opako, bolno (posebno kada se vezani lancima nađete nasamo sa korpulentnim zatvorskim čuvarom koji voli i mušku guzu). Snimljeno prema istinitom događaju iz oktobra 1970: američki student William Hayes (igra ga Brad Davis, koji je 1991, ironijom sudbine, umro u 41. godini od HIV-a), uhapšen je na istambulskom aerodromu, prilikom pacerskog pokušaja šverca dva kila hašiša, i potom osuđen,

za primer, na 30 godina robije. Fascinantan kasting u lokalu, nezaboravne scene mentalnog debakla iza rešetaka, gde možeš odlutati u izgubljenost, a da ni ne znaš da si otišao. Besmrtna filmska muzička tema Giorgioa Morodera, nagrađena 1978. Oskarom (numera 'Chase' dobacila je do 33. mesta Billboardove liste singlova). Scenario je, prema istoimenoj knjizi Williama Hayes, radio Oliver Stone. Legalnost/nelegalnost ičega poprilično varira u odnosu na vreme, mesto, kontekst, kulturu i odluke konkretnog društva. Usput, čujem da je kanabis od Nove godine pojeftinio u Koloradu.

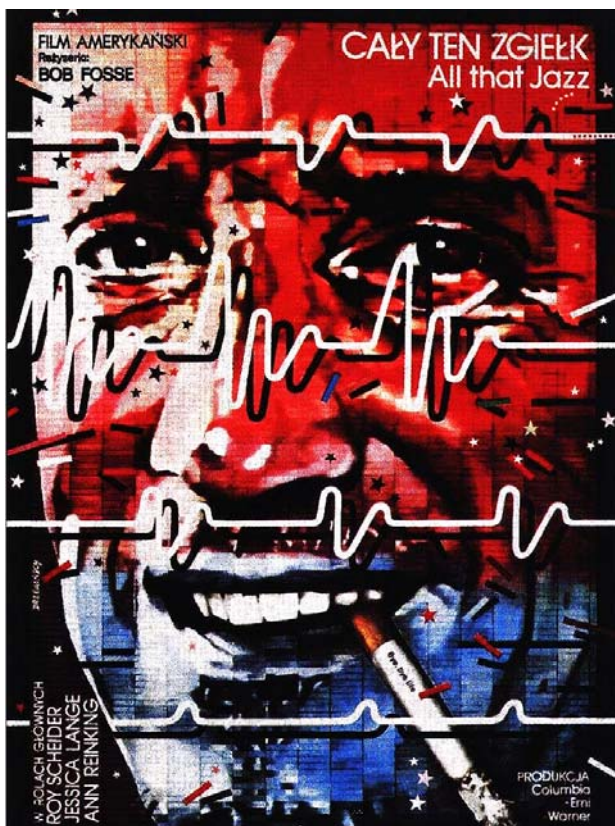
CENZURA PRIRODNIH SILA

I ti psi što laju u daljini, i ti nepadnuti snegovi. I taj nepomični bog, antiteza kretanja. Priznajemo manju, skrivajući veću grešku. Lažne ideje nude lažnu utehu. Umnožavanje žudnji. Stigma neučestvovanja u prosjačkom banketu svakodnevice. Surogat prijatelji i mehanička zadovoljstva rutinske usputnosti. Olovo u bakarnoj košuljici što svrbi. Socijalna DNK u kojoj je sadržano sve, uključujući i kraj civilizacije. Uz, naravno, malo aktuelne mutacije. Da definišemo okvir naših odnosa? Smemo li? Arhetipska forma primetna samo umom, ali ne i ostalim čulima. Objašnjenje ublažava agoniju neizvesnosti? Koitus kao međudogađaj. Biohemijski poredak diktiran brzoističućim rokom upotrebe jajnih ćelija. Hajde da razumemo uzročni lanac!

Hroničnu depresiju bespomoćnosti. Instinktivni nekonformizam. Divlju patetiku. Vulgarnu molitvu izvučenu iz podzemlja sopstvenog mrtvila. Tradiciju sagrađenu od neuroza i dvoličnosti. Erotski disbalans. Emocionalni predatori nenavikli na otpor plena. Ludilo kao fikcija slobode. Posedovanje moći devalvira psihi. Baš kao i sudbinska nemoć. Začarani krug. Duplo vezano. Ali, ima tu jedna kvaka. Napipavamo je u obaveznom filmu **“Catch-22”** (iz 1970, u režiji Mikea Nicholisa, poznatog i po filmovima “Who's Afraid of Virginia Woolf?” i “The Graduate” [za „Diplomca“ je 1967. dobio Oskara za najbolju režiju]). Rađen je prema istoimenoj, i više nego kultnoj knjizi, takoreći bibliji apsurda, Josepha Hellera iz 1961. Osim eskadrile došminkanih, muzejskih dvomotoraca ‘B-25 Mitchell’, bombardera iz Drugog svetskog rata (u filmu stacioniranih u priručnoj bazi na italijanskom ostrvu Pianosa), tu su i Alan Arkin (kao kapetan John Yossarian [izgovara se Josarian]), i Art Garfunkel (poznatiji kao polovina folk dua Simon & Garfunkel, čiji je ovo filmski debi, u ulozi poručnika Natelya, zaraženog naivnim američkim optimizmom, zaljubljenog u, vazda neispavanu, italijansku kurvu, čiju mlađahnu sestricu [Nately's Whore's Kid Sister – kakvo divno ime za bend!] namerava da vodi u Ameriku na studije). U ovom, za svoje vreme, skupom filmu i kastingu, nastupaju i: Martin Sheen (1979. bio je sjajan kao kapetan Willard u Coppolainoj vijetnamskoj epopeji “Apocalypse Now”), koji igra živčanog pilota Dobbsa, i velikan Orson Welles (kao general Dreedle). Džepna venera, lutkolika baby-face Susanne Benton glumi pripadnicu Women's Army Corps (WAC je osnovan 1943. i brojao je oko 150.000 pripadnica, mada je među prosečnim Amerikancima bila uvrežena predrasuda da se mahom radi o nimfomankama [bolest ili potreba?] i lezbejkama), utegnutu do bludnog pucanja, ljubavnicu koju

general Dreedle vucara sa sobom, delimično i u nadi da će svog smotanog zeta (koga ne podnosi, ali ga po 'porodičnoj prekomandi' drži kao štabnog oficira), eventualno uhvatiti u preljubi. Među legendarnim scenama, kojima film, a u većoj meri i knjiga, obiluje, je i grupno, tugaljivo cvilenje (škevrenje je narodski izraz kada se radi o štencima) letača dok, tokom brifinga, gledaju WAC pripadnicu kako prekršta noge. Gotovo ključnu simboliku nosi uloga koju tumači Jon Voight (kao besramni, oportunistički intendant oficirske menze Milo Minderbinder, koji u ambiciozni, globalni, munjevito ekspandirajući ratni biznis, uključuje i ugovor sa Nemcima za bombardovanje sopstvene baze, sopstvenim avionima). Teoretičari zavere će u njemu videti eksponenta krupnog izaći-ćemo-iz-ovog-rata-bogatiji kapitala, korporativnog proroka zarade po svaku cenu, lišenog ikakve etike ili morala, neosetljivog na žrtve i posledice. Skladno tome, smrtonosni bombarderi polako gube američke ili nemačke oznake i dobijaju veliki logo M & M. U avionima se u padobranskom rancu, umesto neophodnih (ukradenih, svilenih) padobrana, nalazi M & M obveznica na kojoj stoji odštampano da je ono što je dobro za M & M kompaniju dobro i za državu (što nas neizbežno podseća na citat Eisenhowerovog ministra odbrane Charlesa E. Wilsona: "what was good for our country was good for General Motors, and vice versa"). Vrzino-kolo-kovanica Josepha Hellera 'Catch-22' se toliko rasprostranila u anglo-saksonskom kulturnom području da je vremenom ušla i u engleski rečnik (evo je i u mom Merriam-Websteru) kao svojevrsni idiom za sistemski nepravednu, logički nerešivu, besmisleni i bezizlaznu čor-sokak situaciju tipa: – bacamo novčić, ako je glava ja dobijam, a ako je pismo ti gubiš – gde bezočna, bezmalo amorfn, birokratski dehumanizovana sila, po pravilu (kvaka-22!), uvek dobija. Film, na momente, odaje utisak pozorišnih, kamernih dijaloga, a povremeno je teško pratljiv bez poznavanja knjige, što je obol plaćen pokušaju ekranizacije ovako kompleksnog i višeznačnog dela. Time bivaju nejasni izvesni detalji, kao npr. uvodni napad nožem prerusene Nateljeve kurve (koja misli da je Yossarian skrivio Nateljevu smrt), ili fleševi u kojima Yossarian otkriva Snowdenovu (član njegove letačke posade) tajnu: mada se činilo da je tek lakše ranjen, zapravo mu je bila prosuta cela utroba. Nekih bitnih likova iz knjige (npr. Ex-Private First Class Wintergreen), u filmu, sticajem medijskog jezika, nema, ili su tek svedeni na vizuelni citat (npr. Hungry Joe). Sem malo Richarda Straussa (zaratustrijska podvučenost dramatike trenutka u kome Yossarian na ulici ugledaše prostitutku svog života!) muzike u filmu praktično nema. Ukoliko stičete utisak da je ovo crna komedija, moderna parodija, primenjena satira, akcioni teatar apsurd, ili šta slično, u teškoj ste zabludi. Dovoljno je da se osvrnete oko sebe. Makar i zatvorenih očiju.

KONTROLNA VEŽBA SREĆE

Emocionalni zatočenici grada. Napalmom prošlosti osvetljeni strahovi budućnosti. Kao da polako ipak počinjemo da razumemo svoj život? Zanosno krvarenje. Presijavanje moralne krljušti. Emancipovani u svemu sem u mašti. Zazidani stvarnošću. Imate li fotogeničnu dušu? Potreban vam je tumač? Fantasy designer? Anđeo u civilu? Jer, mudrost je ćutljiva. Kao san, začet u mraku, kršten na svetlu. Mit komunicira emocijama. Mada, maske su sa obe strane barikade. Neprekidna privremenost. Subvencionisani manično-depresivni ciklusi. Ljubavni rikošet u nizu ironičnih zaseda. Nagon za nasladom. Zbrka generacija. Nema zakona protiv nadanja. Samo teške naslage senki. Možemo li se jasno sećati tame?

Mentalna gravitacija. Koštana prašina. Razorna jednostavnost srca žar-ptice. Tihi plašt jutra. Rezonantna magija taktilnog. Suviše komplikovano? Ma, ni slučajno. To je samo igra. Doduše, sa smrtonosnim posledicama. Već znate, gledamo **“All That Jazz”** iz 1979. Ovaj razigrani, visokobudžetni vizuelni praznik (među četiri Oskara koje je film osvojio ubrojan je i onaj za najbolji kostim), svojevrsan autobiografski predložak karmičke nemoći da se pobegne od fantazama sopstvenih demona, režirao je mag koreografije Bob Fosse (1974. radio je i sjajan film **“Lenny”**, o tragičnom komičaru Lennyju Bruceu). Uz savršen kasting i masu živopisnih izgubljenih duša teatarsko-igračkog čistilišta, u vodećim rolama su: besprekorni Roy Scheider (kao Joe Gideon, reditelj na deksedrinu i Vivaldiju, sa uslovnim refleksom satirijaze) i prelepa, zrelo ženstvena Jessica Lange (kao Angélique, anđelica smrti, zapravo Smrt sama). Ne mogu se oteti utisku da su svi likovi ovog arhetipskog obrasca, na neki način, u sopstvenoj glavnoj ulozi, čiji meandrirajući, paralelni, sveprisutni tokovi, su samo pitanje interesne vizure. Jedina takmičarska disciplina svakodnevica, sa i bez dopinga, je: manipulacija novcem, sujetom, i večnom valutom trljajućih sluzokoža. Ali mi, naravno, samo sedimo u publici, zar ne?

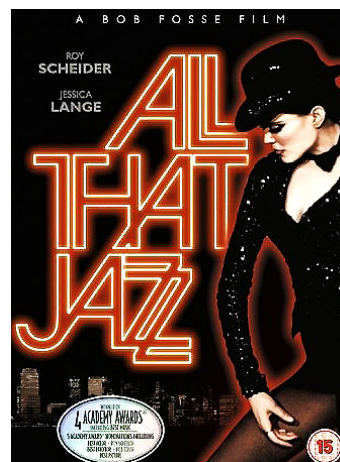

VILINSKE RAŠLJE REALNOG

Svetlost u kristalu. Sneni hum. Ulica zelenih šalona. Zalutanost očaravajućih stramputica. Obećanje grafičnog jutra. Horizontalna stratigrafija proleća. Lepota različitosti za koju vredi postojati. Ekstatična tišina nesaznaltjive misterije. Nasuprot vakuumiranoj samoći virtuelnog besmisla. Nagrizajući fluid pretvaranja. Rafinerija kolektivne poželjnosti. Zajednički uvežbavamo stvarnost. Sprženi konglomerat socijalne umreženosti. Repriziranje šmiranja/falša na matineu posrnulosti. Vaučer za reprogramiranu boemiju. Avatarska depersonalizacija. Dresura nadničarskog umetničarenja. Drhtaj straha o stvarnoj stvarnosti. O stvarnom sebi. O stvarnim drugima. Život izaziva zavisnost! Potražite stručnu pomoć za odvikavanje. Ili da se dodirujemo iznutra? Na neviđeno. Zen ap-

lauz jednim dlanom. Ambis između spoznajnog i turističkog kretanja. Preskupi suveniri ništavila. Smučeni pa prosuti. Ma ljudi, ne zanemarujte sopstvenu viziju nemoranja! Zlatno-crvenu vrtoglavicu sunčane prašine. Obzorje događaja na rubu nastanjivog sveta. Mikrokosmičku poprskanost srećom. Sunovrat u opraštajuću prazninu. I tada ćete shvatiti. A nad krovovima nebodera, aritmirana rotorom helikoptera, u kasni sumrak, treperi pesma U2 "The First Time". Gledamo hipstersku epifaniju alternative: **"The Million Dollar Hotel"** (film je snimljen 1999, a premijerno prikazan 2000), u vizionarskoj režiji besprekornog stiliste Wima Wendersa, majstora flashbacka i flash-forwarda (savršeni direktor fotografije bio je Phedeeon Papamichael). Dominiraju: apsolutno sjajni Jeremy Davies (kao poluretardirani skejter Tom Tom), razoružavajuće lepa, tada dvadesettrogodišnja, mistična Milla Jovovich (u nezaboravnoj ulozi bosonoge, zračee, vazda sa knjigom i cigaretom u rukama, mentalno načete, ali čiste kao iskrena suza, Eloise, 'anđeoske kurve', 'glupe drolje', 'prolupale solo prostitutke', koja živi sa svojom bakom [dugoveka Gloria Stuart] i smatra da niko ne može da je povredi jer, u suštini, i ne postoji), i rutinski profesionalac Mel Gibson (kao FBI detektiv Jack D. Skinner, rođen sa tri ruke, mada su mu onu suvišnu, na leđima, odstranili, uz frankenštajnovsku dogradnju futurističke korektive). Galerija živopisnih sporednih uloga, sa dosta poznatih lica, obuhvata i: proklošarenog, milionerskog sina Izzyja [Israela] Goldkissa (igra ga Tim Roth) – čiji otac Stanley Goldkiss (igra ga Harris Yulin, koga se sećamo iz filma "Scarface") je medijski tajkun ["the truth is the explanation that most people want to buy"] – zatim Indijanca slikara-katrandžiju Geronimoa (Jimmy Smits, portorikansko/surinamskog porekla, rođen u Bruklinu), i gitaristu Dixiea 'kvazi-Johna-Lennona' sa

iskarikiranim liverpulskim naglaskom (igra ga Šveđanin Peter Stormare), koji nije izašao van zgrade hotela od decembra 1980. [kada je Lennon ubijen], i koji veruje da je napisao sve pesme The Beatlesa, i navodno bio njihov tajni, peti član. Ovi odbačeni, neprilagođeni, nije-svaki-hendikep-vidljiv čudaci, statistički dopušteni otpad iza kulisa američkog sna, žive na nuli, u lobiju propalog, jeftinog hotela pompeznog imena, bastionu beznadnih, u lošem delu grada, (ne)snalazeći se, jer su, shodno vladinom budžetskom kresanju i pravnim zavrzlamama, davno škartirani čak i sa socijalne pomoći, i izbačeni iz duševnih bolnica, staračkih domova i beskućničkih svratišta. Film je, inače, snimljen u losanđeleskom, nekadašnjem Rosslyn Hotelu, koji su 1914, tada zadivljujućom sumom od milion dolara – podrazumevajući mermer, mahagoni i murale – sagradila i otvorila braća Dwight & George Hart (arhitekta John B. Parkinson osmislio ga je u zalazeće popularnom Beaux-Arts stilu). Na svetlećoj reklami na krovu, uz konturu srca [aluzija na prezime vlasnika] pisalo je “1100 rooms, New Million Dollar Hotel Rosslyn, fireproof, popular prices”. Ogroman hotel, koji je 1923. dobio i aneks preko ulice, finansijski je pratio uspon i pad jednog od centralnih kvartova Los Anđelesa, pretvorivši se od luksuznog, najvećeg hotela na pacifičkoj obali, u ruinu koja je više puta menjala vlasnike (krajem 1970-ih zvao se Frontier Hotel, a danas su tu Rosslyn Lofts), da bi okončao kao jeftino utočište besprizornih marginalaca. Inspiraciju za filmsku priču je Bono [koproducent filma] (dugo godina nastajući scenario razradio je Nicholas Klein), dobio snimajući marta 1987. spot za pesmu U2 “Where The Streets Have No Name” na krovu jednospratnog diskonta pića u blizini hotela [inače, neimenovana protestna nijansa pomenute ljubavne pesme odnosi se na Belfast, gde se po ulici/adresi gde neko živi mogu, bez dvoumljenja, odrediti njegova/njena veroispovest i prihodi]. Fascinantan soundtrack (U2, Lou Reed, Brian Eno, etc.) udara na pravo mesto. Usput, ne zavaravajte se. Ono što nazivamo tzv. istinom je, ipak, samo najrasprostranjeniji, najšire prihvaćeni socijalni konstrukt. Što reče čovek: ako ste vi normalni, mi nismo.

ETIKA VUDU LUTAKA

Pregrupisani ulomci jučerašnjice. Prijateljstva na rasklapanje. Nemi horovi beščašća na kaskadama epoha. Redovi nenaživljenih na protivpožarnim stepenicama ambicije. Zašto uskrsavati mrtve? Za još jedan sendvič sa nečijim mesom? Još jednu turu fermentisane obeznanjenosti? Za originalnost petkom uveče? Istuširani pseudo-iskorak iz gliba bezličnosti? Akcijsku ko-da-manje sumaglicu biološke bede? Znaite ono: imam sve, ali sam izgubio sebe. Ili to beše novčanik sa Identitetom iz Štamparije? Zaglavljani u liftu Vavilonske kule. Bez signala. Like/dislike. Zamor providnog materijala. Greška socijalne gramatike u rodu i broju. Ali, bez brige. Nije to ništa što mirovanje i dve tablete orgazma, pola

sata posle obroka, uz dosta tečnosti, ne mogu da poprave. Bar do sledećeg izvlačenja. Naprimera, pištolja. Gledamo **“Unforgiven”**, stameno filmsko delo sa četiri osvojena Oskara 1992. (sem zanatski najprestižnijih: za najbolji film, najbolju režiju, i najbolju montažu, nagrađeno i za najbolju sporednu ulogu [mada se, realno, radi o paralelnoj glavnoj ulozi]). U ovom čvrstom, revizionističkom vesternu – u kome, bez političke korektnosti, pirovski pobeđuju strast i čast ozloglašenog srca i neustrašivo ludilo ljudske petlje, ispunjavajući sopstvenu, odmetnutu, kosmičku pravdu (nasuprot legalističkoj erekttilnoj disfunkciji osiljenih čuvara sujete, reda, mira i zakona) – glavne role igraju prekaljeni veterani: Clint Eastwood [ujedno i režiser] (kao William Munny, okoreli ubica-pokajnik u recidivu, čovek s obrazom), Gene Hackman (kao razdražljivi šerif, ex-revolveraš “Little” Bill Daggett), i Morgan Freeman (sa sobom pomireni bivši odmetnik Ned Logan). Da ne zaboravimo i Frances Fisher (kao karakternu prostitutku Strawberry Alice). Moj omiljeni dijalog, u pomalo alanfordovskom prevodu, glasi: “Little” Bill: – „Ustrijelili ste nenaoružana čovjeka!“. Will Munny: – „Trebao se naoružati“. Pejzaže kanadske provincije Alberte i kalifornijske pustinje Sonore, u kojima je film sniman, ovekovečio je direktor fotografije Jack N. Green. Tugaljive instrumentale koji ih upotpunjavaju komponovao je Lennie Niehaus. A iza ogledala fabule, koja počinje i završava se u javnoj kući, ostade pitanje: je li kupleraj svet u malom, ili je svet kupleraj u velikom? Verujem da odgovor znate.

ARITMIJA PEŠČANOG SATA

Daleko od jutra. Egzistencijalno kajanje. Toplo/hladno valunzi neprepoznavanja. Dislocirani mentalni klimakterijum. To je ono kada zenovski nastavite da radite što nikada niste (ni želeli). A sve ostalo je, zamalo, isto. Nepomirljivo. Snovi koji žive umesto vas. U uterusu gluve sobe s nenaštimovanim klavirom. Ektoplazma ruševine. Bezumna, raskrvarena strast. Na paloj zastavi, rđom izvezeni moto: 'Zaljubivši se u tebe, izneverio/la sam sebe'. Zakon kosmičke kompenzacije s predumišljajem. Asana 68: "You do me and I'll owe you one". Nelagodnost pre-raslih odnosa. Trovanje užeglim aditivom istine. Laka panika za doručak. Zablude eksperimentalnog samopouzdanja.

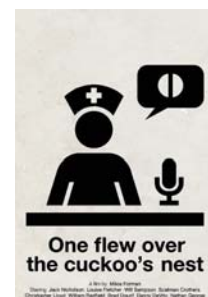
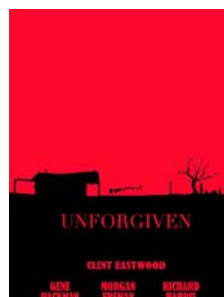
Ludilo nije slučajnost, već mogućnost. Ali, nema veze. Stisnimo plombranu protetiku. Namestimo rutinski osmeh. Podelimo uvežbano, pozorišno slepilo bližnjih. Jer, biće samo još gore. Izgubljenost međ prasuštinom. Gde elementi nemaju ime, gde ljudi nemaju sudbine. Podlo sapeti zodijačkom ravnodušnošću. Nedostižno blizu opsenarskog singulariteta sreće. Potučeni brutalnom neizvrljenošću devičanstva. Obeleženi nevadljivom žaokom ljubavi, u rani koja ne zastareva. Uz kreativno nadahnuće barutnog punjenja u epilogu. Gledamo životnu, fetiš-dramu **"Lolita"** iz 1997. u osećajnoj režiji majstora detalja i krupnih planova Adriana Lynea (nastalu prema istoimenom kultnom romanu Vladimira Vladimirovicha Nabokova, objavljenom 1955, čiju je prvu filmsku ekranizaciju 1962. režirao Stanley Kubrick [verzije imaju različit pristup i senzibilitet, pa je Lyneov film samo uslovno rečeno 'remake']]). U vodećim rolama su: savršeni Jeremy Irons (kao profesor Humbert Humbert, pogubljeni romantik sa kobnom sklonošću ka kvarnim tinejdžerkama), tada petnaestogodišnja [odabrana među 2500 prijavljenih adolescentkinja] Dominique Swain (kao košmarno slatka, bila-sam-ti-odvratno-neverna, naivno bezdušna, "attention-hungry" nimfeta Dolores Haze), Melanie Griffith (kao nezadovoljena, ljubomorna mamica Charlotte Haze) i Frank Langella (kao mešetar-strvinar iz senke, pisac lakih komada Clare Quilty, zapravo svojevrsni Humbertov dopplegänger). Nije se štedelo na atmosferski pogođenim lokacijama [snimanje je otpočelo 1995] u Severnoj i Južnoj Karolini, Luizijani, Teksasu, Kaliforniji i Francuskoj. Muziku je radio Ennio Morricone. Usput, kakva je to 'ljubav' svedena prvenstveno na fizička svojstva i/ili socijalne parametre objekta (seksepil, izgled, godine, popularnost, imovinu, zanimanje), a ne i na osobu, biće, ponore ličnosti subjekta? Pa, jedina koja se, izvan perverzije feromona i teorijske sfere kvazi-moralizatorske kritike, realno prodaje u interesnom diskontu stvarnosti. Ili ćemo (kao i uvek) da se lažemo?

VOĆNJAK PEVAJUĆIH KOSTIJU

Odupiranje hipnotičkom sevu vremena. Sumorno mrmljanje. Jezik pun sprane sutrašnjice. Mnogolika optika patnje. Neurotične hridi potonulog kontinenta pod, naoko, pitkom površinom. Kao kada jedini telefonski poziv koji vam znači, postane onaj na koji ne želite da se javite. Eskivirani ulični nabasaji, nalik begu od mimohoda smrti. Uzdah pepela. Ponornica istekla kroz ljubavni znoj. Omašene eksplozije strasti. Rastemeljenost nove istine. Peckave elektrode nedostojnosti. U delirijumu mentalnog nereda. Zagrljaj nesvestan okoline. Svrhovita zatamnjenost plesnih koraka dezintegracije. Drevna melodrama. Po jednom nogom u oba sveta. Libertango pred kišu. Duhom daleko. Gledamo **"This Property Is Condemned"** iz 1966,

u umešnoj režiji Sydneya Pollacka. Film predstavlja proširenje jednočinke koju je 1946. napisao nenadmašni eksploatator tordiranih ljudskih naravi Tennessee Williams, a prvi koscenarista i majstor da namiriše filmsku priču je, niko drugi do, Francis Ford Coppola. U vodećim rolama su: pouzdani Robert Redford (kao radnički dušmanin meka srca Owen Legate), bujna, neprolazno ženstvena Natalie Wood (kao jeftina princeza karnevala provincijskog predgrađa Alva Starr), podbula Kate Reid (kao mama-ima-plan podvodačica Hazel Starr), sjajno ružno pače Mary Badham (kao dženisdžoplijanska sestra Willie Starr) i neočekivani Charles Bronson (kao robustni, otpušteni šljaker J. J. Nichols). Devojčica balansirajući hoda šinama napuštene pruge, u prevelikoj, oronuloj koktel haljini, sa izlupanom lutkom i parčetom trule banane u rukama. Čeka voz koji neće doći. Ni na vreme, ni ikada. Ostatak pudera proćerdanih godina je samo prašina. Po sudbinskom pravilu, najčešće nas ubija ono što (uzalud) čekamo. I ono što volimo. Plaćite tiše.

OBNAŽENA ARHITEKTURA PONORA

Slabost podgriza dno srca. Odgađamo čas saznanja. Haos pometenosti. Jer, naučiti i znati nije isto. Bodemo tri želje u talogu podsvesti. Opsceni oblik prvobitnih figura. Krivotvorci obmanutog postojanja. Glumatari paralelnih igrokaza u socu dana. Iznućena poslušnost ringišpilskog učešća. Dogmatska ejakulacija mimikrije. Kundalini maska ispod koje više nema lica. Posednuti procesijom emocionalnih halucinacija. Lomače neokaljanih žare zapuštenu stazu. A izgledalo je tako jednostavno. Obnevidelo traganje za sobom/tobom. Uz repetirani zvuk cimbala pravo iz flaše. I divlji med u oluji. Odbijamo pripadnost svojoj starosnoj grupi. Raskomotite se, jer za kraj gledamo tripot-

zni, psihološki triler sa kafkijanski preobražajnom atmosferom **“The Tenant”** iz 1976. (rađen prema romanu svestranog paničara Rolanda Topora, ‘Le Locataire chimérique’, iz 1964). Uz masu košmarnih sporednih uloga, u vodećim rolama su: mistični sladokusac Roman Polanski [koji je ujedno i režiser] (kao Trelkovsky, preosetljivi, atipični činovnik krhkog identiteta, u rentiranom stanu sa kirajdzijskom anamnezom iskakanja kroz prozor), i tek zrijuća Isabelle Adjani (kao neobavezujuća frajlica Stella, prijateljica prethodne stanarke, egiptološkinje Simone Choule [sve vreme neprisutno prisutne u filmu]). Hijeroglifi u zajedničkom kupatilu. Valpurgijska noć i leto na pragu. Dolazi sezona slatkih veštica. Radujem im se.

Beograd, oktobar 2013. – april 2014.

